

До научното жури

Избрано от НС на НЦЗПБ и назначено със
заповед на Директора №367/25.10.2017г.

Становище

За дисертационен труд за присъждане на научна степен Доктор, професионално направление 7.1. Медицина, област на висшето образование 7.3 Здравеопазване и спорт, докторска програма Епидемиология на Д-р Ангел Иванов Кунчев, Главен Държавен Здравен Инспектор на МЗ, на тема „Проучвания върху епидемиологията на най-разпространените предавани с кърлежи инфекции в България“, задочна аспирантура в Отдел Епидемиология на НЦЗПБ с научен ръководител проф. Д-р Вилиам Симеонов Монеv, дмн, професор по епидемиология

От проф. Д-р Тодор Веселов Кантарджиев, дм, дмн, специалист по микробиология и епидемиология на заразните болести, от НЦЗПБ

Нямам общи публикации и нямам конфликт на интереси от друг характер по смисъла на ал. 1, т. 3 и 5 от ДР на ЗРАСРБ с докторанта

Представения за рецензия научен труд съдържа 152 страници и е структуриран по общоприетия начин за медицинска публикация според NEJM. Онагледен е с 22 информативни таблици и илюстриран с 25 показателни фигури. Книгописът съдържа 230 актуални научни източника, от които 73 са с български букви, а 157 са на латиница. Цитираната литература доказва добра научна осведоменост на докторанта, както и способностите му да представи важното в исторически и научен план. Представеният на хартия и в електронен вид докторски труд е придружен от шест научни публикации от журнални статии в списания с академична редколегия и реферирани в авторитетни научни

електронни търсачки. Една от публикациите на докторанта е в списание с ИФ над 5. Това говори за признание на научната му продукция и трайни интереси към разглежданите в дисертацията проблеми. Друга част от публикациите са в сборници от участието му в авторитетни научни форуми по темата – у нас и в чужбина. Предоставените публикации удовлетворяват наукометричните критерии на правилника на НЦЗПБ.

Научно-теоретичното проучване на предаваните с кърлежи инфекции в нашата страна се нуждаеше от обобщаване, систематизиране и приносен анализ. Причините са това са много и разностранини. През последните години настъпиха големи промени в проявата на инфекциозни болести пренасяни с кърлежи в нашата страна. От епидемиологична гледна точка четирите инфекции са доста различни – докато Курикетсиозата и Кримска-Конго хеморагичната треска (ККХТ) причиняват трайни ендемии в страната ни, то Марсилската треска (Средиземноморска) е типичен случай на ерадикирана и отново появяващо се заболяване. Лаймската борелиоза като нова инфекция взема застрашителни размери, особено при инсуфициентна диагностика. Настъпилите големи промени през последните тридесет години в епидемиологията се дължат до голяма степен на не добре проучени фактори като промяна на структурата на нашето животновъдство и ролята на козите като преносители на кърлежи от дивите върху селскостопанските животни. През последните години и с участие на български учени в кърлежите се откриха протозои, ендосинбионти, в които се размножават трудно култивирани микроорганизми, включително и нови микробни видове. Това представя големи възможности за нова преценка епидемичната роля на кърлежите. Отпадането на много оперативни функции на нашата санитарно-противоепидемична система са още едно предизвикателство за труден анализ и за научнообосновани предложения за подобряване на работата ѝ. Всички тези новости в епидемичния процес и неговото проучване правят дисертацията актуална и приносна.

Целта е определена много точно и отговаря на задачите на здравеопазването на настоящия етап да предложи на базата на научен анализ оптимизиране на дейността на системата. А именно да се направят количествени епидемиологични и екосистемни проучвания за разкриване на закономерностите в динамиката и колебанията на разпространението на кърлежово преносимите инфекции от началото на тяхната

регистрация у нас, за да се оцени ефективността на системата за профилактика и контрол. Докторанта точно е формулирал задачите, чиито поетапно изпълнение ще доведат до постигане на целта. Чрез епидемиологичен анализ на еволюцията на разпространението и анализ на интензивните и екстензивни показатели, нозогеографията на Конго-Кримската хеморагична треска, Ку-рикетсиозата, Марсилската треска и Лаймската борелиоза да се систематизира и изясни проблема, да се предложат наши и да се изложат консенсусни препоръки на световни институции като се посочат възможности за практическото им приложение. Дисертацията се обогатява и с описание и анализ на значими епидемични взривове при ККХТ и Ку-рикетсиоза в контрола на които авторът има лично практическо участие.

За съществен научен принос на дисертацията смятам периодизацията на четирите инфекции през годините на тяхното проявление. На базата на броя на засегнатите, изхода от заболяването, нозогеографските характеристики, екологията на преносителите и тенденциите авторът прави изводи, които полват системата за контрол и допълват препоръчаните мерки.

Приемам научно-теоретичните приноси на дисертанта, както са в декларацията му за оригиналност, а именно:

1. Проучените количествени колебания в разпространението на КПИ дават обективна научно-методична оценка на зависимости и закономерности, определящи най-важните черти и тенденции на развитието на епизоотичните и зооантропонозните процеси.
2. Направени са предложения за усъвършенстване на профилактиката на КПИ на сегашния етап и в близко бъдеще, изхождайки от диагностичните, профилактичните, лечебните и противоепидемичните и санитарно-хигиенни възможности на системата на здравеопазване у нас.

Приносите му с потвърдителен характер (четири на брой) допълват, обогатяват и доразвиват досегашните познания. Анализирани са предпоставките за разширяването на ареала на разпространение на векторите в променящите се екосистеми: Промените в климатичните условия през последните десетилетия, които нямат едностранчив характер и постоянна тенденция са взети предвид при крайните изводи. Промените в икономическите

отношения в земеделието и появата на нови аграрни практики, свързани с ограничаване на броя на работещите по полето и доминирането на монокултури с отношение към промяната на акароценозите са разгледани от призмата на новите реалности в селското стопанство и природата. Ограничените финансови ресурси на държавата и местните власти в лицето на общините за извършване на своевременни и ефективни дезакаризационни мерки са взети предвид при отправените препоръки.

Значими са научните приноси с приложен характер. Авторът успява да изследва основните интензивни показатели на важните предавани с кърлежи инфекции преценявайки и обективизиращите динамични промени. Предлага усъвършенстване на националната стратегия за контрол на кърлежово преносимите инфекции. Особено ценен е анализа на пирамидата на надзора на Лаймската борелиоза и шесте ключови индикатора на чужди автори и то при инсуфициенция на диагностиката извън Центъра и при липса на постекспозиционна антибиотична профилактика у нас.

Заключение: Докторската работа е актуална, достатъчна по методичен и научен обем и изпълнява напълно изискванията на ЗРАСРБ, Правилника към него и Правилника на НЦЗПБ. Изследванията са широкомащабни, проведени са методично правилно, получените резултати са достоверни и са солидна база за следващи научни разработки. Приемам оригиналните научно-теоретични и научно-приложни приноси и представените публикации, свързани с дисертацията.

Всичко това ми дава основание за крайна висока оценка на дисертационния труд, въз основа на която подържам присъждането и предлагам на уважаваното научно жури да присъди образователната и научна степен ДОКТОР по епидемиология на д-р Ангел Иванов Кунчев.

Проф. Д-р Т.Кантарджиев